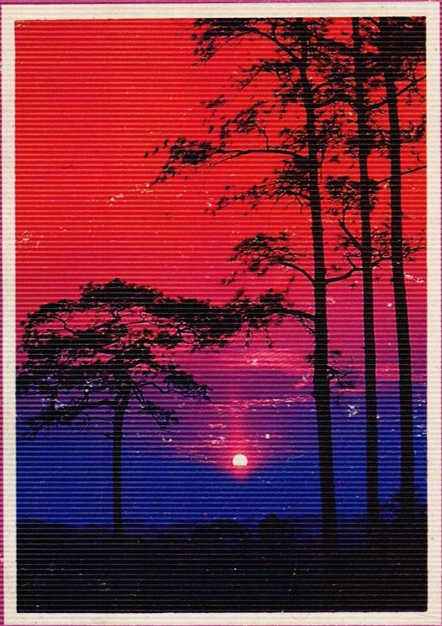

ธรรมเป็นของกลาง

หลวงปู่หล้า เขมปตฺโต

ธรรมเป็นของกลาง

โดย

หลวงปู่หล้า เขมปตฺโต

พิมพ์ถวายหลวงปู่เพื่อเผยแพร่เป็นธรรมทาน

ISBN ๙๗๔-๘๘๘๐๒-๑-๔
พิมพ์ครั้งที่ ๑-๙ จำนวน ๕๐,๐๐๐ เล่ม
โดย คณะบุคคลกลุ่มต่าง ๆ
พิมพ์ครั้งที่ ๑๐ จำนวน ๕๐,๐๐๐ เล่ม
โดย กองศรัทธาแจกธรรมหลวงปู่หล้า

ขอสงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกข้อความทั้งหมดหรือตอนใดตอนหนึ่งไปทำการพิมพ์เพื่อจำหน่ายหรือมีผลตอบแทน หากผู้ใดประสงค์จะพิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมทาน กรุณาแจ้งมายังกองศรัทธาแจกธรรมหลวงปู่หล้าทราบด้วย เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป

คำนำ

ธรรมเป็นของกลางนี้ คณะพุทธบริษัท ผู้ที่คุ้นเชื่องอยู่ใกล้ชิด มาวิงวอนจะพิมพ์อีก แม้ข้าพเจ้าก็มิได้หวง เพราะมีความเห็นว่าคงจะมีประโยชน์อยู่บ้างไม่มากก็น้อย คงจะดีกว่าเขียนกลอนเพลง กลอนรำ ซึ่งในทางพุทธศาสนาไม่ส่งเสริมเพราะมันขัดต่อศีล ๘ เรื่องธรรมของพระพุทธศาสนา จะอธิบายให้ถูกกับใจมนุษย์ทุก ๆ ท่านก็ย่อมเป็นของยาก เพราะท่านผู้ใดมีจิตใจอยู่ในระดับใด ก็ย่อมดึงความหมายให้ถูกกับกิเลสของตนเป็นส่วนมาก แต่ก็ตรงกันข้าม บรรดาท่านผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาแล้ว พร้อมทั้งสติปัญญาบริบูรณ์จะบรรยายธรรมะในส่วนต่ำหรือสูง ย่อหรือพิศดาร โดยตรง

หรือโดยอ้อม ก็ต้องฟังได้และขบแตกทั้งนั้น ย่อมไม่หากินทางคัดค้านเป็นเจ้าหัวใจ

อนึ่ง พุทธบริษัทของพระพุทธศาสนา ผู้ที่จะพิมพ์หนังสือในเรื่องพระพุทธศาสนา อย่างย่อก็ดี อย่างกลางก็ดี อย่างพิศดารก็ดี มากเล่มน้อยเล่มก็ดี ก็เป็นของหาได้ยาก ยากเพราะไม่มีศรัทธาบ้าง ไม่มีศรัทธากับไม่มีความสนใจก็มีความหมายอันเดียวกัน แต่ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ยินดีในการสนใจพระ-พุทธศาสนาแม้ขณะจิตเดียว ก็คงเหนือความยินดีทั้งปวงในโลกแล้ว ที่ปรารภนี้เข้าใจว่าปรารภตามธรรมาธิปไตย ไม่ได้โอนไปในอัตตาธิปไตยและโลกาธิปไตย แต่ก็หวังดีอยู่ว่าพี่น้องชาวพุทธทุกถ้วนหน้าคงพากันรู้และปฏิบัติเป็นทุนมาบ้างแล้ว และอีกประ-

การหนึ่ง ถ้าท่านผู้ใดต้องการจะพิมพ์แจกเป็นธรรมทานก็ไม่สงวนลิขสิทธิ์ ถ้าตรงกันข้ามแล้วก็ขอสงวนไว้ก่อน เพราะไม่ถูกกับเจตน์จำนงของข้าพเจ้า

ท้ายแห่งคำนำนี้ ด้วยเดชพระคุณของพระพุทธศาสนา อันทรงพระคุณค่าหาประมาณมิได้ ผูกขาดจองขาดอยู่ทุกยุค ทุกสมัย ทุกกาล ทุกเวลา พวกเราทั้งหลายทุกถ้วนหน้า อย่าได้มาเกิด แก่ เจ็บ ตาย ในสรรพโลกทั้งปวงนี้อีกเลย

สารบาญ

ธรรมเป็นของกลาง ๑

คำอธิษฐานจิตผูกติดกับพระพุทธศาสนา
แน่นหนาไม่มีประมาณ ๔๕

ธรรมชวนคิดพิจารณาแจ้งธรรม ๔๙

กระดานธรรมประจำวัด ๖๗

ธรรมเป็นของกลาง

การปฏิบัติพระพุทธศาสนาจะปรารภยากบ้าง เพราะเหตุว่าบารมีอินทรีย์ที่ไม่แก่กล้า ไม่อยู่ในระดับเดียวกัน คล้ายกันกับดอกบัวสี่เหล่าซึ่งมีอยู่ทุกยุค ทุกสมัย ทุกกาล ทุกเวลา มรรค ผล นิพพานก็มีอยู่ทุกกาลทุกเวลา ไม่ล่วงลับดับไปทางใดเลย พระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายจะมากกว่าล้าน ๆ พระองค์ ที่บังเกิดขึ้นเป็นยุค ๆ ก็ดี ก็เป็นคำสั่งและคำสอนอันเดียวกัน ไม่ได้ลบล้างและคัดค้านกันเลยแม้แต่นิดเดียว เพราะบริบูรณ์พร้อมทั้งเหตุและผลพอ ไม่มีขัดแย้งแข่งดีแข่งเด่นกันอันใดเลย เพราะเป็นธรรมาธิปไตยเต็มภูมิแล้ว และก็เป็นโลกุตตระคำสอนโดยตรง ด้วยไม่

มีโลกีย์มาปนเปไปทางใดเลย ถึงจะแจกแยกออกเป็นตอนต้น ตอนกลาง ตอนท้าย ก็แจกออกตามนิสัยวาสนาของกุลบุตรกุลธิดาของท่านผู้ที่จะปฏิบัติให้เข้าใจความหมายของจิตและธรรมไปเป็นชั้น ๆ เท่านั้น คิวสุดท้ายที่ประสงค์จงใจก็หวังเพื่อให้พ้นจากกิเลสอาสวะโดยสิ้นเชิงเท่านั้น จะทรงเทศน์สั้นหรือเทศน์ยาวหรือเทศน์ขนาดกลาง ก็ทรงเทศน์ตามวาสนาบารมีอินทรีย์ของผู้ฟังที่แก่กล้ามาแล้วหรือเทศน์ประการใดขนาดไหนก็เท่านั้น สุดท้ายก็มุ่งหมายให้พ้นทุกข์ในสังสารวัฏโดยด่วน

บรรดาท่านผู้ทรงเจตนาแท้ไม่เทียมไม่ปลอม ยอมจำนนไม่ถือลัทธิอื่นมาปรนปรือกับพระพุทธศาสนาหรือคลุกเคล้ามอมเมา

ให้ช้าเวลา เจตนาเพื่อให้พ้นทุกข์ในปัจจุบันชาติแล้ว (เป็นเครื่องตัดสินส่อแสดงให้รู้ได้ว่า บารมีแก่กล้ามาแล้วหนอ) และก็ปัญหาของเจ้าตัวท่านผู้นั้นก็ไม่มีอะไรมากนัก ปฏิบัติตรงไปไม่สงสัยลังเล ไม่มัวเมาเซในด้านภาวนา ไม่ติดปัญหาอยู่กับนิมิตแขกนอกที่เป็นรูปและอรูป นิมิตเดิมตั้งเป็นประธานอาจารย์เดิม ก็ทรงสติปัญญาจดจ่ออยู่ให้ชัดแจ้งเป็นหลักฐานที่ตั้งทัพ เช่น ลมออกลมเข้า เป็นต้น เอาเป็นแม่เหล็กดึงดูดของกรรมฐานทั้งหลายให้มาอยู่ในวงแขนของพระอานาปานสติ ที่เป็นกรรมฐานเลิศในพระพุทธศาสนา ทั้งสมถะและวิปัสสนากลมกลืนกันไปในขณะเดียว ไม่เกี่ยวกับการส่งส่ายหาให้เคลื่อนที่ เห็นแจ้งชัดกันอยู่ดี ๆ พร้อมกับลมออกเข้าแห่งไตรลักษณ์

เห็นติดต่อกันอยู่ในอู่ของพระสติ พระปัญญา ไม่ต้องสงสัยสรรพโลกว่าจะเป็นอื่นนอกไปจากไตรลักษณ์ เห็นประจักษ์ชัดแจ้งเป็นสันทิฏฐิโก ก็ลงโอ* เบื่อหน่ายคลายหลง ก็ปลงภาระสะสางตัวเหตุ หมดประเภทที่จะทะเยอทะยานในสังขารโลกทั้งปวง สมุทัยก็ดี ตัณหาก็ดี ทุกข์ทางใจก็ดี ก็ไม่มีประตูจะส่งเสริม มรรคก็เจริญไปในตัวแล้ว นิโรธก็แจ้งไปในตัวแล้ว (ไม่ต้องเรียงแบบก็ได้)

มรรคแปดก็กลายเป็นเชือกแปดเกลียว รวมเป็นอันเดียวไปในตัว จะว่าไปครบแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์เป็นมูลกระจายก็ตามทีเถิด สังขารก็ไม่พ้นจะได้หารลงมาหา

ลงโอ* เป็นสำนวนพูดขององค์หลวงปู่ มีความหมายเหมือนคำว่า "อ๋อ" คือ เข้าใจแล้ว รู้ชัดแจ้งแล้ว

เอกะสติ เอกะปัญญา ในปัจจุบันอันสมดุลย์กันขณะเดี๋ยวนี้นี่แล ฯ

ข้ามทะเลหลงด้วยความไม่หลง ข้ามผู้รู้ด้วยความไม่ติดอยู่ในผู้รู้ ข้ามความลืมตัว ลืมใจ ลืมธรรม ด้วยความไม่ลืมตัว ไม่ลืมใจ ไม่ลืมธรรม

ว่าไปเท่าใด ก็กายสังขาร วจีสังขาร จิตตสังขาร พระนิพพานมิได้มายืนยันว่า และไม่ว่าด้วยดอกอนิจจาเอ๋ย ฯ

ทรัพย์ อ่านว่า ซับ ทรัพย์ภายนอกคือ โลกียทรัพย์ ทรัพย์ภายในคือ โลกุตตรทรัพย์ และก็เป็นอริยทรัพย์ที่เจริญก้าวหน้าสูงส่ง ตรงไปนิพพาน มีศรัทธาทรัพย์ เป็นต้น เชื่อ

ในพระพุทธศาสนาคือ พุทธัมสังฆ์* พร้อมด้วยพระสติปัญญาสมดุลย์กันแบบแยบคาย เป็นนายหน้าหัวจักรเบื้องต้น เมื่อมีทรัพย์เบื้องต้นเป็นนายกแล้วทรัพย์อื่น ๆ ที่ยังไม่เกิดก็เกิดขึ้น ที่เกิดแล้วก็เจริญมากขึ้น ผู้ที่เคารพรักปฏิบัติพระพุทธศาสนา ใจย่อมรักษาและพยายามสร้างขึ้นทำขึ้น ให้เกิดให้มีในขันธสันดานดวงใจ เพราะไม่เป็นของหนัก หาบหิ้วได้เหมือนทรัพย์ภายนอก โจรลักปล้นจี้ไปไม่ได้ เพราะเอาฝากคลังมหาสมบัติไว้อยู่ที่เมืองใจ กรุงใจ และก็เป็นทรัพย์สินที่อบอุ่นของใจชั่วนิรันดรด้วย เรียกว่า "ทรัพย์ภายในนี้มั่นคงถาวร"

พุทธัมสังฆ์* เป็นสำนวนพูดขององค์หลวงปู่ที่ใช้พูดเสมอ ซึ่งหมายถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือพระไตรสรณคมณ์

ท่านผู้ยินดีทรัพย์ภายในก็ คือ ผู้รู้จักทรัพย์และรู้จักคุณค่าของทรัพย์ด้วย บรรดาท่านผู้ไม่ยินดีทรัพย์ภายในก็ตรงกันข้ามไป ไม่ต้องอธิบายไปมากก็ได้ดอก กล่าวต่อไปให้ถึงพริกถึงขิงว่า ทรัพย์ภายนอกที่เป็นสังหาริมทรัพย์ก็ดี อสังหาริมทรัพย์ก็ดี สวิญญาณกทรัพย์ก็ดี อวิญญาณกทรัพย์ก็ดี อันมีอยู่ทรงอยู่ในสรรพไตรโลกาทั้งปวง ย่อมเป็นเมืองขึ้นของพระพุทธศาสนาทั้งนั้น (ความจริงในส่วนนี้ ไม่ปรารภถึงอีกก็จริงอีกแท้ ๆ) พระพุทธศาสนาเต็มภูมิแท้หมายเอาพระนิพพาน แต่มิใช่นิพพานนอกพระพุทธศาสนาที่หมายเอาพรหมโลกเป็นพระนิพพาน เหมือนเกจิอาจารย์นอกพระพุทธศาสนาที่ยืนยันกัน มิได้ปรารภเข้าข้างกิเลสของผู้เขียน ปรารภเข้าข้างธรรมาธิปไตยอัน

เป็นธรรมแท้ มีปัญหาสอดเข้ามาว่า มีท่านผู้ใดมาถวายสรรพไตรโลกธาตุเป็นสมบัติของพระพุทธศาสนาเล่า ถ้าผู้เขียนไปล่วงเกินเอาตามอัตโนมัติก็ต้องปาราชิกสิ ตอบเบา ๆ ไว้ว่า นั่นเป็นเรื่องของพระวินัย และผู้เขียนมิได้สำคัญตัวว่าได้เป็นเจ้าของพระพุทธศาสนาแต่ผู้เดียว วางไว้ตามธรรมชาติปล่อยไว้ให้มนุษย์ เทวดา มาร พรหม ทุกถ้วนหน้าทั่วทั้งไตรโลกา มีอิสระเป็นพระพุทธศาสนาสามัคคีด้วย คล้ายกับทอดผ้าป่าสามัคคี เป็นต้น

ตอบแบบเบา ๆ เข้าไปอีกว่า พระพุทธศาสนาเปรียบเทียบของสูงไม่มีอันใดจะสูงเท่าทัดเทียมถึงได้ ทีนี้เทียบกับของนอกที่ตาเห็นได้ ไม่ต้องเปลืองเวลาทุ่มเถียง

กัน เข็มทิศจะมีกี่ล้าน ๆ ก็ตาม เป็นเมืองขึ้นของทิศเหนือ ชี้ไปทางทิศเหนือโดยไม่รู้ตัว โดยมิได้มีท่านผู้ใดบังคับและถวายให้ชี้ไปในทางทิศเหนือเลย ชี้ไปอยู่ไม่มีกาล ไม่มีเวลา ไม่มีกลางวัน ไม่มีกลางคืน และเข็มทิศก็มิได้บ่นพิไรรำพันว่า ข้าพเจ้าเสียเปรียบทิศเหนือมาก เพราะเป็นเมืองขึ้นของทิศเหนือ และทิศเหนือก็ไม่ตะลีตะลานโอหังมังคะโลว่า เข็มทิศทั้งหลายเป็นบ่าวไพร่ เป็นเมืองขึ้นของเรา ชี้มาทางเราโดยไม่มีกลางวันกลางคืน เทียบพระพุทธศาสนาในทางลึกซึ้ง เพื่อให้สติปัญญาคำนึงได้หลายทาง น้ำห้วยหนองคลองบึงบางต่าง ๆ ไหลลงสู่ทะเลและมหาสมุทร ไม่มีกาล ไม่มีเวลา ทั้งกลางคืน ทั้งกลางวันฉันใด ทรัพย์สินในสรรพไตรโลกาก็ดี ลัทธิและวิชาใด ๆ ในสรรพโลกทั้งปวงก็

ดี ก็ไหลลงสู่เป็นทรัพย์สิน เป็นเมืองขึ้นของพระพุทธศาสนาโดยไม่รู้ตัวทั้งนั้นล่ะ ดังได้ปรารภเรื่องเข็มทิศกี่ล้าน ๆ ก็เป็นเมืองขึ้นของทิศเหนือที่ชี้ไปเสมอ แต่ด้วยอำนาจของความจริง ไม่หนีจากความจริง ย่อมทรงไว้ซึ่งความจริงตามธรรมชาติแต่ละชั้นแต่ละชั้นสูงขึ้นไปสูงขึ้นไป แม้ธรรมชาติอันไม่มีกิเลสคือพระนิพพานก็ยิ่งละเอียดมากไม่มีประมาณสูงแหลมคมลึกซึ้งไม่มีประมาณได้อยู่นั้นแลนา กล้ายืนยันได้ว่าทรัพย์สินในสรรพไตรโลกาเป็นเมืองขึ้นของพระพุทธศาสนา กล้าพูดไม่ประหม่าเลย จะถูกกล่าวตู่ว่าเป็นบ้าเข้าข้างตัว ก็มีที่ปล่อยวาง ว่าเป็นของสักแต่ว่ารู้ตามเป็นจริงของธรรมอันเป็นจริงในส่วนนี้เรียกว่า "อนัตตา" เมื่ออนัตตาไม่เลยเถิดก็ยิ่งเกิดปัญญา อนัตตามีขอบเขตทรง

เดชกำจัด อวิชชา ตัณหา อุปาทาน กรรม ฯลฯ จะขอตอบแบบเบา ๆ เข้าไปอีกให้ถึงทุติยะติว่า ทรัพย์ในสรรพไตรโลกธาตุเป็นเศษกระดาษของพุทธสี่จำพวกก็ว่าได้ เพราะท่านได้คลายได้ทอดบังสุกุลหรือทอดผ้าป่าไว้ไม่อาลัยต่อผู้ท่องเที่ยวในสังสารวัฏ ผู้มีกิเลสมากก็ของกู ของกู มีความหวังและยึดถือเอามาก ผู้มีกิเลสน้อยก็ยึดถือและมีความหวังเอาน้อย ถึงจะว่าของกู ของกูบ้างก็กำไม่แน่น มีขอบเขตพอจะปล่อยวางได้และก็แสวงหาทางบริสุทธิ์ มียางอายไม่โลดโผนแบบกินไม่เลือกเพราะมีหิริโอตตัปปะสะดุ้งกลัวต่อบาป จะกลายเป็นกลืนกินคมขวานคมพร้าไป และบางรายก็จะกลายเป็นยาพิษเคลือบน้ำตาล ก็ต้องแสวงหาไม่ปินเกลียวธรรมะของพระพุทธศาสนา พร้อมทั้ง

แบ่งเวลาแต่ละวัน แต่ละคืน ปฏิบัติธรรมอันใกล้ชิดติดสนิทใจ เพื่อให้กิเลสอนุสัยสิ้นไปในขันธสันดานโดยด่วน ในปัจจุบันจิตปัจจุบันธรรม (แต่มักเรียกกันว่า ปัจจุบันชาติ) ปัจจุบันชาติอันใกล้ชิด ก็คือปัจจุบันจิตปัจจุบันธรรมเราดี ๆ นี่เอง เพราะเหตุว่าจะตัดมรรคผลชั้นใด ๆ ก็ดี ก็ปัจจุบันจิตปัจจุบันธรรมเท่านั้น มิใช่จิตอดีตธรรมอดีต มิใช่จิตอนาคตธรรมอนาคต เพราะอดีตล่วงไปแล้วมีแต่บัญชี อนาคตเล่าก็มีแต่บัญชี เพราะยังไม่มาถึง เมื่อมัวเคี้ยวบดเอื้องอดีตอนาคตอยู่ปัจจุบันก็พลอยเสียไปด้วย (กลายเป็นนิทานหมากับเงา เสียทั้งเงาและก้อนเนื้อ)

ย้อนคืนหลังเพราะยังไม่ได้ปรารภพุทธสี่จำพวก พุทธสี่จำพวกนั้นก็คือพระ-

อรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลายมากกว่าร้อยโกฏิ พระปัจเจกพุทธเจ้าก็เช่นกัน พระสาวกอรหันต์พระสาวิกาอรหันต์ก็เช่นกัน แต่ละจำพวกก็มากกว่าร้อยโกฏิเช่นกัน พระองค์ท่านทั้งหลายเหล่านั้น คายทิ้ง ถ่ายทิ้ง เหมือนน้ำลายและอุจจาระปัสสาวะกับเรื่องทรัพย์ ๆ ของสรรพไตรโลกธาตุแล้ว เพราะรู้ชัดปฏิบัติชัดหลุดพ้นไม่อาลัย คือพ้นชัดตัดหลงตรงสู่ที่เมืองใจ ไฟกิเลสดับรอบเมืองใจ เพราะพระสติพระปัญญาเป็นกองดับเพลิง ไฟไหม้เมืองใจก็เอาน้ำเมืองใจดับ ถ้าจะไปเอาเมืองตา เมืองหู เมืองจมูก เมืองลิ้น เมืองกายนั้นเขาโทรเลขด่วนถึงเมืองใจ มอบความเป็นใหญ่ให้เมืองใจผูกขาดในตัวแล้ว (เขาไม่บอกปัดอะไรกับเมืองใจก็ว่าได้) "คำว่าทรัพย์หมายความว่าทรัพย์ภายนอก ทรัพย์

ภายนอกอยู่ใต้อำนาจไตรลักษณ์" ถ้าใด ๆ ในโลกล้วนที่เป็นรูปและเป็นนามอยู่เหนือไตรลักษณ์แล้ว ก็ไม่มีประตูจะเบื่อหน่ายคลายเมาหลุดพ้นได้ ที่สอนให้พิจารณากองนามรูปตามเป็นจริงนี้ ไม่ได้หมายความว่าจะให้เอากองนามรูปไปพระนิพพานด้วย พิจารณาถอนความหลงคือ อวิชชาให้เป็นวิชชาเพื่อให้เบื่อหน่ายคลายหลุดพ้นแบบแยบคายถี่ถ้วนดับสนิทแบบเย็น ๆ ต่างหาก "ใช้เย็นแทนดับ" ไม่ใช่เย็นแบบน้ำแข็งหรือเย็นแบบฤดูหนาวเลย รสชาติธรรมอันดับสนิทเย็นสนิททรงอยู่มีอยู่ มิได้สูญมิได้ดับมิได้ว่างไปจนเลยเถิด "เรียกตามเป็นจริงว่าธรรมอันไม่ตายไม่แปร"

"พระนิพพานไม่ใช่ผู้รู้ เหนือผู้รู้ไปจนไม่มีที่หมาย" ถ้าหมายอยู่ยังไม่ใช่พระ-

นิพพานเป็นเพียงความหวังและเจตนากำลังเดินทางใจมรรคใจเท่านั้น ธรรมชั้นนี้เป็นธรรมชั้นสูงมาก มอบให้เจ้าตัวแต่ละรายเป็นผู้มีสิทธิ์เห็นเองรู้เอง จึงเป็นของไม่นอกเหนือ ถ้านอกเหนือไปกว่านี้แล้ว เป็นธรรมหาพรรคหาเสียงภายนอกเหมือนชาวโลกที่อลหม่านกันอยู่ เป็นปัญหาเจ้าโลกแตกชาวโลกรบราฆ่าฟันกันเพื่อให้โลกแตกและฉิบหาย อ้ายที่แท้ก็คือสร้างเวรภัยคูณทวีหมกไหม้ไว้ในโลก กูที มึงที ไม่จบสิ้น

อนึ่ง ผู้บารมีอินทรีย์ยังอ่อน เป็นดอกบัวอยู่ใต้น้ำ จะมีบทบาทชักจูงให้เคารพรักปฏิบัติพระพุทธศาสนาสักเพียงใด ก็ย่อมเป็นไปได้ยากเพราะบุญเก่าน้อยนัก ไม่สามารถมีกำลังหนุนและเพิ่มพูนได้ ยังไกลริบหรี่ริบหรี่

อยู่จนขอบฟ้า ขอบดิน วิญญาณปฏิสนธิยัง ปฏิสนธิอยู่กับมืดโลกันตนรก โลกันตนรก ขุมมืดในปัจจุบันทันตาไม่ได้อยู่ใต้ดินใต้ฟ้า ไกลใกล้อันใด ตั้งอยู่รอบหัวใจของผู้ที่ถือว่า ไม่มีบุญและบาป ไม่มีมรรคผลนิพพาน ตายแล้วก็ถือว่าสูญไปทั้งนั้น ยืนยันอยู่หน้าเดียวดิ่งลงไป

ความเห็นดิ่งลงไปทางเดียวอันมีน้ำหนักมากกว่าแผ่นฟ้าแผ่นดินแล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดมาอธิบายเทศนาถอนออกก็ถอนไม่ได้ ดิ่งลงไปทางดีก็เหมือนกัน ดิ่งลงไปทางชั่วร้ายก็เหมือนกัน เจ้าตัวเท่านั้นจะเห็นชัด อันพร้อมด้วยเหตุผลโดยเฉพาะส่วนตัว การชี้แจงเหตุผลให้กันฟังและผู้จะปฏิบัติตามมันเป็นคนละเหตุผล เป็นคนละ

รส เป็นคนละชาติ หิวอาหารต้องรับเองฉัน เอง หิวนอนต้องนอนเอง ท่านผู้อื่นทำแทน ไม่ได้ ไม่เหมือนงานภายนอกเลย

แม้งานภายนอกก็ดี ท่านผู้อื่นทำแทน ได้ก็ยังมียิ่งหย่อนอีก บางทีทำดีกว่าเราไปอีก บางทีทำพอเสมอเรา บางทีทำเลวไปกว่าเรา เพราะหลายบางที ถ้าว่าไปปรมัตถ์แล้ว เขา ทำให้เราก็คือทำให้เขานั่นเอง เช่น ลูกศิษย์ ทำข้อวัตรให้อาจารย์ จะว่าทำถวายอาจารย์ โต้งโต้งก็ไม่ถูกอีกล่ะ ก็ข้อวัตรและศีลวัตร ของลูกศิษย์จะเจริญแก่ลูกศิษย์ เรียกได้ว่า ลูกศิษย์ทำให้ลูกศิษย์อยู่โดยตรงแล้ว ถ้า ลูกศิษย์ไม่ทำถวายเล่า ลูกศิษย์ก็เป็นอาบัติ ทุกกฎ ไม่ถูกกับพระวินัยของลูกศิษย์อีก ในตอนนี้ไม่หนีหลักเดิมอยู่แล้ว ทำดีก็ทำ

ให้ตน ทำชั่วก็ทำให้ตน ถ้าหากว่าลูกศิษย์ทำด้วยความไม่พอใจ รสชาติความไม่พอใจนั้นก็อยู่กับหัวใจของลูกศิษย์ ไม่ได้มาเป็นรสชาติอยู่กับหัวใจของอาจารย์เลย แม้อาจารย์จะดักใจทายใจลูกศิษย์ได้ก็ตาม ว่าการทำของเธอทำด้วยไม่พอใจก็ดี ก็เป็นหลังฉากเล็มก้างเขา เขาย่อมรู้ใจเขาก่อนเราทายเขาแล้ว การดักจิตดักใจจึงเป็นทีหลังของผู้ถูกดัก ไม่สำคัญอะไรนัก

การดักจิตดักใจของตนเอง ย่อมเป็นภาวนาอยู่ในตัว ทวนกระแสเป็นจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน เพราะจะได้รู้ว่าเดี๋ยวนี้มีกามวิตก พยาบาทวิตก วิหิงสาวิตกหรือไม่ล่ะถ้ามีหรือไม่มีจะได้รู้ เมื่อรู้ว่ามีจะละด้วยวิธีใดก็จะได้รู้ด้วยวิธีนั้น บรรเทาหรือไม่ก็จะ

รู้ได้ ขาดไปแล้วไม่กำเริบด้วยวิธีใดก็จะได้รู้ด้วยวิธีนั้น กำเริบขึ้นด้วยวิธีใดก็จะได้รู้ด้วยวิธีนั้น การพิจารณาจิตในจิตนี้ จะปฏิเสธไม่ได้ถ้าปฏิเสธแล้ว การพิจารณาจิตก็ไม่บริบูรณ์จะเป็นจิตบริสุทธิ์ไปได้ยาก เพราะขาดจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐานย่อมไม่สมบูรณ์

พระอรหันต์จำพวกเดียวจะไม่ลำบากกับจิต เพราะจิตสะอาดดีพอแล้ว จิตมิได้ประกอบกับเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะเหนือเหตุผลไปแล้วปราศจากโทษ มิได้รักษาจิตคุมจิตอยู่เหมือนคนคุมนักโทษ เมื่อกิเลสคือความหลงไม่เข้าไปยึดถือเอาจิตเป็นตน ตนเป็นจิตแล้ว อุปาทาน อวิชชา ตัณหา สมุทัยทุกข์ก็ตั้งอยู่ไม่ได้ สมมุติก็ทรงสมมุติตามเคยไม่มีใครไปจี้ปล้นลักไก่ลักถอนเอาเป็นเจ้า

ของ แม้ธรรมฝ่ายวิมุติก็ทรงวิมุติตามเคย ไม่มีใครไปจี้ไปปล้นไปลักไถ่ลักถอนให้เป็นกรรมเป็นวิบากเป็นวัฏฏจักร-ฏจกอะไร ก็จบกันไปไม่มีปัญหาของอนิจจาอีก

เราทั้งหลายได้มาประสบพบเห็นพระ-พุทธศาสนาแล้วพร้อมทั้งตานอกและตาใน คือปัญญา เป็นโชคชะตาอันประเสริฐศรี รักปฏิบัติบวกคูณทวีจนถึงที่สุดทุกข์โดยชอบ มิหวังให้เนิ่นช้าเพราะเหตุว่าเราเป็นมนุษย์เต็มภูมิ มิได้บกพร่อง บ้าใบ้เสียจริตผิดมนุษย์อันใดเลย ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิตพระบรมศาสดาและพระอริยสาวกทั้งหลายเหล่านั้นก็ได้ทรงพระมหากรุณาธิคุณจัดแจงเตรียมพร้อมบริบูรณ์ไว้ให้พวกเราเรียบร้อยแล้ว เป็นของทิพย์อยู่โดยตรงแล้ว

คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ เภสัชทั้งหลายเหล่านี้

พวกเรามีหน้าที่ทางเดียว คือ สรงน้ำให้สะอาดในสรรพางค์กายทุกส่วนพอควรแล้วตั้งหน้าเสวยหรือบริโภคโดยเคารพเท่านั้น ฝ่ายจิตใจที่สกปรกโสมมด้วยไฟราคะ ไฟโทสะไฟโมหะนั้นเป็นไฟอันร้อนเผาผลาญกว่าไฟธรรมดา ธรรมวินัยอันจะระงับนั้นแลนา พระองค์และพระอริยสงฆ์ก็ได้ทรงสั่งสอนและสอนไว้ให้พวกเราเรียบร้อยแล้วไม่สูญหายไปไหน

อนึ่ง มักจะได้ยินบ่อย ๆ ว่า การปฏิบัติอัตคัดลำบากจิปาถะสารพัดจะพรรณนาแท้ ๆ ถือตรงกันข้าม ถือว่าการทำสกปรกใส่ตัว

เป็นของสะดวก ถือว่าการสรงน้ำเป็นของยากนัก การที่เอาความเห็นอย่างนั้นมาเป็นนายหน้าของหัวใจ ความเห็นชนิดนั้นเป็นเครื่องอบอุ่นใจได้หรือประการใด หรือกลับเป็นภัยของใจไปอีก ผู้ชอบพิจารณาไม่เอามุทะลุออกหน้าก็ตอบตนได้เร็วไว ว่าเป็นภัยของใจตรง ๆ ไม่นำทรงใจให้เจริญก้าวหน้าเป็นวิชาเบียดเบียนตนเบียดเบียนใจ ใจไม่เป็นที่พึ่งของใจได้ ตนไม่เป็นที่พึ่งของตนได้ ใจกับตนมีความหมายอันเดียวกัน

เรื่องของหนูพิจารณาดูได้ ให้เทียบกับธรรมะ หนูบางชนิดไม่สร้างรัง แต่ไปอยู่รังเก่าเขา คล้ายกับบุคคลผู้ไม่หนักไปในทางเรียนแต่เมื่อมีคนมาเล่าเรื่องธรรมะของเก่าโบราณให้ฟังบ้างแล้ว ก็พยายามนำเอา

ไปปฏิบัติเท่าที่ควรจะปฏิบัติได้ และก็ได้รับรสชาติของธรรมะบ้างโดยไม่เปล่าประ-โยชน์ไปหน้าเดียว เรียกว่าลิ้นรู้จักรสแกงตามที่จิบน้อยและมากในส่วนเหตุผลที่ตนทำ

หนูบางชนิดสร้างรัง แต่ไม่รู้ว่าหนีไปไหนไม่พอใจอยู่รังเลยล่ะ คล้ายกับบุคคลผู้เรียนมาแล้วไม่ปฏิบัติตาม เปรียบเหมือนช้อนที่ตักแกงวันยังค่ำก็ไม่รู้รสแกงเสียแล้ว หนูบางชนิดทั้งสร้างรังด้วยทั้งอยู่ด้วย แปลว่า ทั้งเรียนด้วยทั้งปฏิบัติด้วย หนูบางชนิดทั้งไม่สร้างรังด้วย ทั้งไม่แสวงหาที่อยู่เป็นหลักด้วย คล้ายลมพัดนุ่นปลิวไปในทิศทั้งสี่ไม่มีหลักแหล่ง คล้ายกับบุคคลไม่พอใจฟังไม่พอใจเรียน ไม่พอใจปฏิบัติ

ฝ่ายเราผู้เขียนและผู้อ่านอยู่ขณะนี้เล่าจะเป็นหนูชนิดไหน ? แบบอะไรก็ดี ก็ขอให้มีอิสระเลือกเอาตามนิสัยประสงค์แต่ละรายของเจ้าตัวตามศรัทธา แต่ถ้าวาสนาบารมีได้เคยสร้างสมทางดีมาบ้างก็เป็นทุนในกระเป๋าใจจะอยู่แบบไม้ลอยน้ำหรือแบบลมพัดนุ่นปลิวไปในทิศทั้งสี่ก็ย่อมเป็นไปไม่ได้เป็นอันขาด ย่อมต้องสร้างดีบวกดีทวีคูณขึ้นที่ใจไม่ลังเลสงสัยเลย ผู้ไม่สงสัยในพระพุทธศาสนาเป็นชาติและชีวาที่มีพระคุณค่าเวลาไม่เปล่าไปเฉย ๆ เขาย่อมเตือนตนเองในทางบุญสุนทานอยู่แบบมีสง่าผ่าเผยไม่คับแคบเหมือนบางรายท่านหนักไปทางตระหนี่เหนียวแน่น เอามูลค่ามาบริจาคในคราวจำเป็นหลบหลีกไม่ได้ เพียงสี่ห้าบาทก็เท่ากับลูกตายไปคนหนึ่งแล้ว ผู้เขียนและผู้อ่าน

ก็คงจะเคยเห็นมาบ้างนอกจากตัวเราไปแล้ว ก็ยอมให้เป็นเรื่องท่านผู้อื่นไปซะ เพราะเป็นบางรายเท่านั้น ตัวเราควรมองตัวเราเองให้มากหลาย จึงจะกลายเป็นคนดีได้ มัวแต่มองท่านผู้อื่นแล้วไซร้ ก็จะกลายเป็นคนพาลไปไม่รู้ตัว เพราะนิสัยคนพาลย่อมเพ่งโทษผู้อื่นเป็นวัตร โบราณท่านมักกล่าวว่า อุจจาระของตนนั่งดมอยู่พอดม อุจจาระท่านผู้อื่นเล่ามากระทบจมูกเข้าก็เกิดเป็นพิษเป็นภัยขึ้น โลกทั้งปวงย่อมเป็นแบบนี้เป็นส่วนมาก หากโลกทั้งปวงหนักไปในทางสอนตนเองเป็นชั้นที่หนึ่งและเป็นของจำเป็นมากกว่าสิ่งใด ๆ แล้ว การโต้เถียงเกี่ยงงอนรังเกียจเบียดสีกันก็คงสงบไปในตัวเท่าที่ควร และพระพุทธศาสนาก็ยืนยันว่า "สอนตนดีแล้วจึงสอนท่านผู้อื่น จะได้ไม่เดือดร้อน

ภายหลัง”

ปรารภน้อยไม่พอบรรยาย ปรารภหลายถูกกล่าวตู่ว่าอวดดี เอาทิฏฐิโลกมาป้อนทิฏฐิของตน “แบกโลกหลังหักตาย” แต่ถ้าไม่บรรยาย ปัญญาก็ไม่กระจ่าง ต่างได้ทวนกระแสดูตน ค้นดูใจว่าได้ผลประการใด การวิจารณ์แบบนี้ได้ความว่าเพิ่มความระอา เพิ่มความเบื่อหน่ายทวีคูณไม่เสียดายจะมาพอกพูน เกิด แก่ เจ็บ ตายอีก เป็นมนุษย์สุดจะปลีกหลีกให้พ้นความทุกข์

ไม่ยินดีในทุกข์ ไม่ยินดีในสังขาร ไม่ยินดีในกิเลส ไม่ยินดีในชาติ ๆ ภพ ๆ ไม่ยินดีใด ๆ ทั้งปวงในโลก ไม่ยินดีในอนิจจังไม่ยินดีในกองนามรูป ไม่ยินดีในอดีตอนาคต

ก็มีความหมายและรสชาติเป็นอันเดียวกัน แต่อาศัยปัจจุบันเป็นเครื่องพิสูจน์ "เพราะเอาศีล สมาธิ ปัญญา รวมเป็นกองพลไว้ที่นี่แล้ว"

พระพุทธศาสนาจะตั้งมั่นคงแน่นหนาได้ในหัวใจของมนุษย์ เทวดา มาร และพรหมได้มั่นคง ก็เพราะทรงศรัทธาอันสมดุลย์กับปัญญาแก่กล้าเรียกว่าเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เช่น เชื่อว่าทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วเป็นต้น เชื่อลงได้สนิทไม่สงสัยคลางแคลง เชื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์อันเป็นพุทธแท้ ธรรมแท้ สงฆ์แท้นั้นทรงอยู่มีอยู่ทุกกาลของโลก เพราะพระองค์ทรงยืนยันว่าเราปรินิพพานล่วงไปแล้วก็ตาม พระธรรมคำสั่งสอนที่เราสอนไว้แล้วบริบูรณ์นั้น จะเป็นพระศาสดาของพวกท่านเต็มภูมิ

ทุก ๆ พวกอย่าได้ประมาทเน้อ จงตั้งใจปฏิบัติตามสติกำลังของตน พระธรรมย่อมรักษาผู้ปฏิบัติไม่ให้ตกไปในที่ชั่วตามเหตุผลที่ปฏิบัติน้อยและมาก การเชื่อพระ-พุทธศาสนากับเชื่อเหตุดีผลดีเหตุชั่วผลชั่ว ก็มีความหมายอันเดียวกัน เหตุสัมปทาถึงพร้อมด้วยเหตุ ผลสัมปทาถึงพร้อมด้วยผล รู้รอบคอบในเหตุในผลก็ต้องเลือกเหตุให้แยบคายถี่ถ้วน เมื่อเหตุดีแล้ว ผลไม่ต้องประสงค์ก็ได้รับตามส่วนควรค่าของเหตุ ผู้เชื่อพุทธัมสงฆ์ กับผู้เชื่อเหตุเชื่อผลเป็นใจที่ทรงปัญญามีหลักเกณฑ์ไม่บกพร่องถูกต้องดี เอาเป็นประมาณได้เป็นเรือนที่มีขื่อมีแป มีขอบเขตผู้รู้จักขอบเขต รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักเวลา จะเป็นผู้ทรงปัญญาก้าวหน้าแล ก็จะเป็นโลกุตตรปัญญาด้วย ไม่ใช่โลกียปัญญา

เหมือนปุถุชนคนหนา โลกุตตรปัญญาเบื้อง ต้นก็คือโสดาปัญญา ปัญญาเชื่อพุทธัมสงฆ์ ไม่จืดจางและถึงซึ่งพุทธัมสงฆ์ เป็นสรณะ ตราบเท่าเข้าสู่พระนิพพานไม่มีการขบถคืน เป็นโลกุตตรศรัทธา เชื่อมั่นไม่ถอยหลัง เป็น พรหมจรรย์เบื้องต้นเต็มภูมิแล้ว สุปฏิปันโน ก็ว่า พระโสดาบันก็เรียก ข้ามปุถุชนคนหนา ไปแล้ว ไม่เสียดายอยากจะล่วงละเมิดศีลห้า ไม่เสียดายอยากจะล่วงอบายมุข ไม่เสียดาย อยากจะคบมิตรชั่ว ไม่เสียดายอยากจะจอง เวรกับท่านผู้ใดไม่เสียดายอยากจะค้าขาย เครื่องประหัตประหารและสัตว์เป็น ไม่เสีย ดายอยากจะค้าเนื้อสัตว์ที่ตัวฆ่าเพื่อเป็นอาหาร แม้น้ำเมาและยาพิษก็ไม่เสียดายจะซื้อจะขาย เลย เพราะเกรงสรณคมณ์มัวหมอง

ธรรมชั้นนี้ ศีลชั้นนี้ เจตนาชั้นนี้ ปัญญาชั้นนี้ สมาธิชั้นนี้ พุทธศาสนาชั้นนี้ เป็นทรัพย์ภายในเบื้องต้นของพระพุทธศาสนามั่นคง และก็จะก้าวหน้าสูงส่งตรงไปนิพพานไม่แวะไม่วน ไม่จนมุมทุก ๆ ด้าน ความดีคนดีทำได้ง่าย ความชั่วคนดีทำได้ยากแท้ ๆ ความชั่วคนชั่วทำได้ง่าย ความดีคนชั่วทำได้ยากแท้ ๆ สิ่งเหล่านี้มีประจำโลกอยู่ไม่ขาดเลย ใครทำใครได้ ไม่ว่าทางดีหรือชั่ว ใจพาทำดีไว้ให้เป็นที่อบอุ่นของใจชั่วนิรันดร

ทำดีไว้แข่งกับกิเลสของเจ้าตัว ถ้าจะทำชั่วแดกดันกับกิเลสเจ้าตัว ก็ตรงกับคำว่าเป็นเมืองขึ้นของกิเลส ไม่อยากถอนตัวออกเป็นอิสระเอกเทศ ถอนออกพรวดไม่ได้ที่เดียวก็อดทนพากเพียรพยายาม พยายามละ

ชั่วทำดี ละชั่วทำดีอยู่ที่เมืองใจ อันเมืองใจสงวนไว้ว่าปีนเกลียวธรรมแล้วก็เห็นโทษในทางปีนเกลียว เห็นพระคุณในทางที่ไม่ปีนเกลียว เรามีอิสระทำดีได้ไม่ถึงกับหมดสิทธิ์ไปเปล่า ๆ เลย

ดีได้ก้าวหน้าไม่มีโทษ ดีนั้นเป็นประโยชน์โปรดใจให้ดีเด่นสูงขึ้น คำว่า "ดี" มีดาษดื่นที่ท่านผู้อื่นสมมุติเข้าข้างกิเลสของตัวเป็นส่วนมากตามความอยากของชาวโลก ดีไปในทางจะข้ามโอฆะแห่งโลกสังสารวัฏเป็นทางของนักปราชญ์ทรงพระปัญญาญาณบัญญัติสมมุติขึ้น ไม่มีรสชาติขมขื่นปะปนเปไว้ให้ระอา ท่านผู้ทรงปัญญาย่อมยอมจำนนไม่เป็นกังวลจะละเมิด เปิดประตูใจรับพุทธัมสงฆ์ ทรงไว้ที่ดวงใจ ถ้ารับไว้ที่อื่น ก็ยิ่งตื่นหาไม่พบ เลยปลอม

ดีในโลกุตตระ ธุระทางผิดก็น้อยลง ใจก็ยิ่งดำรงทรงธรรมก้าวหน้า ก้าวเข้าไปหาอุชุ-ญาย-สามี ฯ เพราะเป็นทางดีไม่มีขวากหนามอันใด ผู้เห็นหนทางใน ทางใจ พร้อมทั้งใช้ปัญญาอันเห็นชอบ ศรัทธาก็ชวนประกอบ หากพอใจเป็นเอง ไม่มีท่านผู้ใดข่มเหง หากเป็นทิพย์ทางใจ ใจทิพย์ ธรรมทิพย์ ปาฏิหาริย์ทิพย์ก็ว่าได้ไม่ผิด คนเราก็ดี สัตว์ทั้งปวงก็ดีมีปาฏิหาริย์ประจำตัวอยู่แล้ว นกมีปาฏิหาริย์บินได้ ปลามีปาฏิหาริย์ทางดำน้ำ แมลงวันมีปาฏิหาริย์ทางตอมไต่หยอดไข่ขาง บรรดาท่านผู้ทำดีก็มีปาฏิหาริย์ไปทางดี บรรดาท่านผู้ไปทางชั่วก็มีปาฏิหาริย์ไปทางชั่วแท้ ๆ กรรมและผลของกรรมเป็นปาฏิหาริย์ทั้งนั้น ส่วนผลลัพธ์ก็ให้ผลตามส่วนควรค่าของเหตุที่สร้างขึ้น เรียกว่า "โลกทิพย์

ปาฏิหาริย์ทิพย์"

บรรดาท่านผู้มีกิเลสก็ทรงปาฏิหาริย์และเป็นของทิพย์ โลกทิพย์ มาเกิด แก่ เจ็บ ตายอีก บรรดาท่านผู้พ้นจากอาสวะโดยสิ้นเชิงก็มีปาฏิหาริย์เข้าสู่อนุปาทิเสสนิพพานธาตุอันเป็นยอดปาฏิหาริย์เหนือโลกไปไม่มีสิ่งที่จะเทียบได้ ผู้ปฏิบัติพระพุทธศาสนาย่อมรู้จักคุณค่าของปาฏิหาริย์และนอกโลกเป็นมหาทิพย์ ใจทิพย์ ธรรมทิพย์อันทรงอยู่มีอยู่ทุกกาล

ปาฏิหาริย์และโลกทิพย์ในทางวัตถุมันไกลกันกับโลกุตตรทิพย์จนไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเนื้อนอก ๆ ตาโลกุตตรปัญญาเท่านั้นจึงจะมองเห็นได้ แม้สมาธิหัวตอที่

รักสงบนิ่งอยู่ท่าเดียว เป็นเถรส่องบาตร* ก็ไม่สามารถจะรู้ได้ (ธรรมส่วนนี้ทำให้ท่านผู้อ่านผู้ฟังชอบชวนคิด)

ผู้ท่องเที่ยวในสังสารวัฏ เกิด แก่ เจ็บ ตาย กับผู้ท่องเที่ยวในสนามทุกข์ก็ดี ท่อง-เที่ยวในสนามเวรภัยก็ดี ท่องเที่ยวในสวนสะทุกข์* ก็ดี ท่องเที่ยวเดินสวนสนามป่าโลภ ป่าโกรธ ป่าหลงก็ดี สนามแก่ สนามเจ็บสนามตายก็ดี สังคมทุกข์ก็ดี สังคมสร้างปัญหาต่าง ๆ ก็ดี สังคมทะเลหลงไหลก็ดีสังคมหยอกเงาตัวเองและปั้นน้ำให้เป็นตัวก็ดี

เถรส่องบาตร* เป็นสำนวนพระกรรมฐานใช้กัน หมายถึงคนที่ทำอะไรตามเขาโดยไม่รู้เหตุรู้ผล

สวนสะทุกข์* เป็นศัพท์แสลงที่องค์หลวงปู่ใช้ให้มีความหมายตรงข้ามกับคำว่า สวนสนุก

เหล่านี้เป็นต้น โดยย่นย่อก็ลงเอยว่ามีความหมายอันเดียวกันทั้งนั้น

บรรดาท่านผู้เห็นโทษ เจ้าตัวน้อมลงมาหาตัวว่าเป็นเพราะเจ้าตัวมาหลง มาไหลมาหลำ* เกิด แก่ เจ็บ ตายในโลกสังสารวัฏอันนี้ แล้วก็รีบเร่งเคร่งครัดปฏิบัติศีลธรรมในพระพุทธศาสนาเร่งรัดตัดตอน ไม่มีเจตนาอาลัยอาวรณ์ในลาภ ยศ สรรเสริญ เยินยอในอามิสใด ๆ ภายนอก ความเห็นชอบของบรรดาท่านเหล่านี้ เป็นสาระแก่นสาร เป็นนักปราชญ์และหมอปริญญาโดยแท้ไม่ต้องไปสอบในสนามหลวงของชาวโลกก็เป็นปริญญาธรรมทิพย์อยู่ในตัวแล้ว แต่ยุคของ

มาหลำ* เป็นภาษาอีสานมีความหมายว่า ทำซ้ำ ๆ

โลกจรวดโลกดาวเทียมก็เป็นของหาได้ยากนัก เมื่อหาคนนอกได้ยาก ก็ต้องโอปนยิโกลงโอ เข้าปฏิบัติตัวเอง และก็เป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ให้หาตนดีกว่าหาท่านผู้อื่น

ในสมัยยุคต้นของพระบรมศาสดาที่พักอยู่ไร่ฝ้ายที่พวกภัททวัคคีย์ตามหาหญิงแพศยาที่ลักเอาห่อของแล้วลอบหนีไป พวกภัททวัคคีย์ก็ตามหาหญิงแพศยาไปประมาณสามสิบคน ครั้นไปถึงไร่ฝ้าย อันพระองค์ทรงเสด็จพักอยู่ก็กราบทูลถวายพระองค์ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงพระเจริญเห็นหญิงแพศยาที่ลักเอาห่อของ ของพวกเกล้ามาทางนี้หรือไม่หนอ ?

พระองค์ทรงพระมหากรุณาตอบว่า พวกท่านจะหาท่านผู้อื่น หรือจะหาตนดีกว่า? แล้วก็พากันกราบทูลพระองค์ว่า หาตนนั้นแหละดีกว่าพระเจ้าข้า พระองค์ทรงพระมหากรุณาว่า ถ้าอย่างนั้นพวกท่านจงนั่งลงเถิด ตั้งใจฟังให้ดี เราจักแสดงธรรมแก่พวกท่าน พระองค์ก็ทรงพระมหากรุณาเทศนาเรื่องทาน ศีล เนกขัมมะในการออกจากกามารมณ์และเทศน์อริยสัจสี่ ย่นย่อลงมาก็คือศีล สมาธิ ปัญญาที่ผสมกลมกลืนกัน ผลของการเทศนากัณฑ์นั้น พวกภัททวัคคีย์ซึ่งแปลว่า "พวกเจริญ" ก็ได้ถึงพระโสดาปัตติผลทั้งสามสิบคน แล้วพระองค์ก็ส่งไปประกาศพระศาสนา ครั้งอยู่มาไม่ช้านานก็สำเร็จพระอรหันต์ (ธรรมเทศนาของพระพุทธศาสนาเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจไม่เสียเวลา)

ด้านสมาธิภาวนาในทางพระพุทธศาสนา ตั้งสติกำหนดลมหายใจเข้า - ออกเป็นกรรมฐานเลิศในทางพระพุทธศาสนา และก็เป็นแม่เหล็กดึงดูดกรรมฐานอื่นให้มาอยู่ในวงแขนของอานาปานสติได้ไม่ขัดข้องเลย เว้นไว้แต่ไม่ต้องการดึงมา แม้แปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์จะดึงมาเข้ากับลมหายใจออก-เข้าในปัจจุบันทันด่วนก็ได้ คือ พร้อมกับลมออก-เข้าอันที่ลมกระทบและถูกต้อง ลมเข้ากระทบที่ใดชัดก็ให้มีสติรู้ไว้ ลมออกกระทบที่ใดชัดก็ให้มีสติรู้แจ้งชัดไว้ไม่ลืม

ถ้าจะให้ลมออก-เข้ากระทบเป้าเดียวกันก็ไม่ยาก คือ ลมออก-เข้าจะไม่ผ่านปลายจมูกแล้วย่อมเป็นไปไม่ได้ จ้องสติให้รู้ไว้ที่นั่น ไม่ลืมเลย นี่คือ กรรมฐาน มีหลักและ

มีอำนาจ แม้จะมีนิมิตแขกมาเกย มาพาดให้ปรากฏ เป็นแสงพระอาทิตย์ก็ดี แสงดาวก็ดี แสงแก้วก็ดี เหมือนดอกบัวหลวงหรือเหมือนกงจักรก็ดี หรือร่างกายเบา ใจเบาจนปรากฏว่าเหาะไปก็ดี หรืออะไรต่ออะไรนับเป็นล้าน ๆ ก็ดี อย่าได้ลืมลมออก-เข้าที่ปลายจมูกเป็นหลักไว้ เพราะเป็นเป้าเดิมอาจารย์เดิม กรรมฐานเดิม ถ้าหากว่าลืมเพลินไปทางอื่น ฟุ้งซ่านไปทางอื่นก็กลายเป็นว่าวเชือกขาดเรียกว่า ฐานทัพแตก ใช้ไม่ได้ ต้องเป็นผู้มีสัจจะ ตั้งฐานทัพไว้ให้แน่น มีอธิษฐานไว้ให้ดี ตั้งมั่นด้วยความอดทน มานะ สัจจะ เพียรเพ่งเร่งภาวนาขยันหมั่นเพียร ฝนทั่งให้เป็นเข็ม ก็ต้องถือว่าเป็นธรรมดาเล็กน้อย ความเพียรเป็นตบะเผากิเลส

เพียรในทางที่ชอบย่นลงมาเป็นสอง เพียรละชั่วทำดีก็ว่า เพียรละบาปบำเพ็ญบุญก็ว่า เพียรขยันละขี้เกียจก็ว่า ผู้จะล่วงทุกข์ได้ก็เพราะความเพียร ความเพียรเป็นเครื่องประดับของนักปราชญ์ "ความมีศรัทธา มีความเพียร มีสติ มีสมาธิตั้งมั่น มีปัญญารอบรู้ทั้งห้าข้อนี้เป็นพลังรวมพลเป็นกองทัพที่ทรงพระกำลังมากในธรรมะของพระพุทธศาสนาแข็งแกร่งมาก"

ศรัทธาเชื่อในเป้ากรรมฐานที่ตั้งไว้ เพียรประกอบกับกรรมฐานที่ตั้งไว้ สติระลึกไว้ในกรรมฐานที่ตั้งไว้ สมาธิตั้งมั่นในกรรมฐานที่ตั้งไว้ปัญญารอบรู้ในกรรมฐานที่ตั้งไว้นั้น ผลรายรับก็ต้องปรากฏเองตามส่วนควรค่าที่ทำน้อยและมาก ให้ผลไม่ลำบากไม่

นิยมกาลเวลาไม่เหมือนต้นไม้ผลไม้ อันเป็นของนอก

ขอให้สร้างเหตุดีพลีไว้ที่ดวงใจ สิ่งไหนพอที่กายวาจาจะช่วยได้ก็ให้ช่วย ผลรายได้ไม่ต้องบ่นพิไรรำพันหาก็ได้รับตามส่วนค่าของเหตุที่สร้างขึ้นแห่งเมืองใจ ก็ได้รับเป็นโลกทิพย์อยู่ที่เมืองใจ ธรรมทิพย์ก็ว่าได้ไม่ผิด จะว่า "ใจ" เป็นบ่อเกิดของความดีความชั่วตามส่วนควรค่าของเหตุที่สร้างขึ้นก็ได้ไม่ผิด เมื่อรักษาและปฏิบัติใจก็เท่ากับปฏิบัติรักษากายวาจา เพราะกายวาจาปล่อยให้ใจเป็นอิสระ เป็นนายหน้าแล้ว ไม่มีอิสระจะเข้าชิงตำแหน่งหาพรรคหาเสียงใด ๆ แข่งดีแข่งเด่นได้

เมื่อเป็นเช่นนี้ การปฏิบัติจะเรียกสั้น ๆ ว่าปฏิบัติใจก็ได้ไม่ผิด ศีลใจ สมาธิใจ ปัญญาใจ แล้วก็กลายเป็นธรรมตัวเดียว ที่ทรงไว้กับใจ จะหายก็หายออกจากใจ จะเห็นก็เห็นอยู่ที่ใจ จะสูงหรือต่ำก็ขึ้นอยู่กับใจ พระไตรปิฎกจะจบก็จบลงที่ใจอันทรงไว้ซึ่งปัจจุบัน ปัจจุบันธรรม ปัจจุบันใจ ปัจจุบันธาตุ ปัจจุบันขันธ์ ปัจจุบันสังขาร เรียกได้ใช้ได้ทั้งนั้น

สิ่งเหล่านี้ถ้าทำถูกก็เป็นเมืองขึ้นของพระนิพพานทั้งสิ้น ถ้าทำผิดก็เป็นเมืองขึ้นของนรกเปรตหรือสัตว์เดรัจฉาน ฯ

ขอผู้เขียนและท่านผู้อ่านหรือทั่วทั้งไตรโลกา ด้วยเดชพระพุทธศาสนา จงปราศ-

จากสรรพเวรสรรพภัยแก่กันและกัน เป็นมิตรเป็นสหายกันในธรรมที่ชอบยิ่ง ๆ ขึ้นไปจนถึงที่สุดทุกข์โดยชอบ โดยด่วนทุกเมื่อเทอญ ฯ

คำอธิษฐานจิตผูกติดกับ
พระพุทธศาสนาแน่นหนา ไม่มีประมาณ

อิริยาบถทั้งสี่สำหรับวันหนึ่งคืนหนึ่ง ต้องแบ่งเวลาออกใช้เป็นข้อวัตรส่วนตัว อธิษฐานจิตในใจให้ดี ออกปากเสียงเบา ๆ ก็ดี ก่อนนอนตอนสี่ทุ่มก็ดี ตื่นนอนตอนตีสามก็ดี หรือเดินจงกรมตอนแรกก็ดี หรือก่อนภาวนานั่งตอนแรกก็ดี แล้วแต่เห็นว่าเหมาะสมโอกาสเวลาของตนที่จะแบ่งไว้ใช้ ให้นึกและว่าดังนี้ :-

ระลึกได้ไม่ระลึกได้ก็ดี ขอผูกขาดจองขาดกราบเท้าทูลถวาย ขอขมาโทษต่อพุทธัมสงฆ์ด้วยกาย วาจา ใจ อยู่ทุกเมื่อ ไม่มีประ-มาณเพื่อพ้นทุกข์ในสงสารโดยด่วนสิ้นเชิงในชาตินี้เทอญ

ระลึกได้ไม่ระลึกได้ก็ดี ขอผูกขาดจองขาดกราบเท้าทูลถวายชีวิตจิตใจวาจา ปฏิบัติบูชาต่อพุทธัมสงฆ์อยู่ทุกเมื่อไม่มีประมาณ เพื่อพ้นทุกข์ในสงสารโดยด่วนสิ้นเชิงในชาตินี้ เทอญ

ระลึกได้ไม่ระลึกได้ก็ดี ขอผูกขาดจองขาดกราบเท้าทูลถวาย สกลกาย สกลวาจา สกลใจ เป็นสรรพมนุษย์สมบัติ เป็นสรรพสวรรค์สมบัติ เป็นสรรพพรหมสมบัติ เป็นสรรพนิพพานสมบัติ กราบเท้าทูลถวายพุทธัมสงฆ์อยู่ทุกเมื่อไม่มีประมาณ เพื่อพ้นทุกข์ในสงสารโดยด่วนสิ้นเชิงในชาตินี้ เทอญ

ระลึกได้ไม่ระลึกได้ก็ดี ขอผูกขาดจองขาดกราบเท้าทูลถวายสกลกาย สกลวาจา

สกลใจเป็นสรรพข้า เป็นสรรพทาสพุทธัม สงฆ์อยู่ทุกเมื่อไม่มีประมาณ เพื่อพ้นทุกข์ในสงสารโดยด่วนสิ้นเชิงในชาตินี้ เทอญ

ระลึกได้ไม่ระลึกได้ก็ดี ขอผูกขาดจองขาดปราศจากสรรพเวร สรรพภัย ทั่วทั้งสรรพไตรโลกธาตุทุกถ้วนหน้า พร้อมทั้งขอเป็นมิตรเป็นสหายในทางธรรมแท้ ธรรมอันขาวสะอาดอยู่ทุกเมื่อไม่มีประมาณ เพื่อพ้นทุกข์ในสงสารโดยด่วนสิ้นเชิงในชาตินี้ เทอญ

ระลึกได้ไม่ระลึกได้ก็ดี ขอผูกขาดจองขาดกับสิ่งที่มีวิญญาณครองสิงอยู่ในสรรพไตรโลกธาตุทุกถ้วนหน้า ขอปราศจากสรรพเวรสรรพภัยแก่กันและกันเสมอภาคเหมือนหน้ากลองโดยมิได้ลำเอียงเลย และจงได้รับส่วนกุศลของข้าพเจ้าผูกขาดจองอยู่ทุกเมื่อ

ไม่มีประมาณจะพ้นจากกองทุกข์ในสงสาร โดยด่วนสิ้นเชิงทุกถ้วนหน้า เทอญ ฯ

ระลึกได้ไม่ระลึกได้ก็ดี ปัจจุบันจิต ปัจจุบันธรรมอันใดที่เป็นธรรมอันหลุดพ้น ไม่กลับกลอกไม่เหลือเศษ ข้าพเจ้าก็ดี บรรดาท่านผู้เคารพรักปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อหลุดเพื่อพ้นโดยด่วนในปัจจุบันชาติก็ดี จงหลุดพ้นจากอาสวะโดยเด็ดขาด ไม่มีเชื้อเหลืออยู่ทุกเมื่อเทอญ

ธรรมชวนคิดพิจารณาแจ้งธรรม

❁ ใจใดเห็นภัยในสังสารวัฏอย่างเต็มที่ ใจนั้นก็ดับตัณหาและสมุทัยไปในตัว ขณะเดียวกันสติปัญญาก็พลันทันก้นเป็นกองทัพธรรม พระปัญญาเป็นหัวหน้านำ ไม่ใช่สมาธิหัวตอ

❁ ใจใดรู้แจ้งใจตอนใด ๆ ใจนั้นก็รู้แจ้ง ธรรมตอนนั้น ๆ จะเข้าใจธรรมและใจได้โดยง่าย จะไม่สงสัยว่า ใจและธรรมอยู่คนละมุมโลก จะปฏิบัติธรรมและใจได้โดยสะดวก

❁ การสนใจในธรรมเพื่อหลุดเพื่อพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย มีพระคุณค่ามาก

มายหลายหลากกว่าการสนใจใด ๆ ทั้งปวง ในโลก โลก เลข เลข ตั้งล้าน ล้าน อสงไขย อสงไขย เน้อ

✿ การส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งพระธรรมคำสอนขณะจิตเดียว มีพระคุณค่ามากมายหลายล้นกว่าการส่งเสริมลัทธิอื่นศาสดาอื่นตั้งล้านล้าน ล้าน ล้าน ล้านขณะจิตเดียว

✿ พระมหาสารีบุตรทรงพระปัญญามากกว่าพระสาวกองค์อื่น เพราะองค์ท่านเทิดทูนพระเดชพระคุณของพระพุทธศาสนามากและยิ่งกว่าพระสาวกองค์อื่น ๆ อเนกปริยาย ฯลฯ

การวางแผนโจมตีพระพุทธศาสนาในทางตรงและทางอ้อม ลึกและตื้นนั้น นั่นกับการวางแผนกำฝุ่นโต้ลม บ้วนน้ำลายโต้ฟ้า ขว้างปาค้อนใส่ต้นเสา เอาหัวเข้าชนกำแพงและภูเขา

สติปัญญาใดไม่ส่งเสริมกามวิตก พยาบาทวิตก วิหิงสาวิตก สติปัญญานั้นมีกุญแจในมือ สติปัญญาบ่ายหน้าเข้าประตูพระนิพพาน แต่ไม่ใช่ประตูเหล็กและไม้หยาบ ๆ นี้ดอก ไม่ใช่วัตถุใด ๆ ทั้งปวงในโลกรูปโลกนามที่ชาวโลกนิยมกัน (ชาวธรรมขาวนิยมกันแท้)

นอนกายหลับกรนเป็นการพักผ่อนกายสังขารเกี่ยวกับทุกขภาพ แต่นอนใจใน

สังสารวัฏยังไม่มีญาณว่าหลุดพ้นโดยสิ้นเชิงถ่องแท้แน่ใจนอนหลุมถ่านไฟถ่านเพลิงก็คงอันเดียวกัน

❁ ใจใดไม่ติดอยู่ในผู้รู้ทั้ง ๓ กาล ทั้งอดีต ทั้งอนาคต ทั้งปัจจุบัน ใจนั้น ธรรมนั้นสตินั้น ปัญญานั้น ญาณนั้น ทรงธรรมอันถ่องแท้ ทรงธรรมอันเก่าแก่ ธรรมทรงธรรมไม่ใช่สัตว์บุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น

❁ ใจใดไม่อิงพิษเราเขาสัตว์บุคคลเป็นตัวเหตุ ธรรมดับเหตุ ที่เรียกว่า ธรรมว่างใจว่าง ก็ไม่ต้องได้หาใจนั้น ธรรมนั้นแลนาไม่ได้ท่องเที่ยว ใจเดียว ธรรมเดียวทรงนอกเหตุหมดประเภทท่านผู้อื่นจะตามมาก็ต้องข้ามโลกาไปไม่มีรอย แล ฯ

✿ สามัคคีกันไปในทางดียิ่งทำ (ธรรม) ก็ยิ่งดีทวีคูณ สามัคคีกันไปในทางชั่วก็ตรงกันข้าม

✿ น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า ป่วยพึ่งหมอ โดยสารไปในรถพึ่งผู้ขับรถเรือ แต่ก็ไม่สนิทใจ

✿ พึ่งความดีของตนจะไม่จนมุมง่าย พึ่งท่านผู้อื่นก็สมประสงค์บ้าง ไม่สมประสงค์บ้าง

✿ พ่อดี แม่ดี ครูดี อาจารย์ดี มิตรดี สหายดี ตอนไหนเราทำดีก็ส่งเสริม ตอนไหนเราทำชั่วก็กีดกัน

✿ ทรัพย์ใด ๆ ในโลกาไม่เท่าศรัทธา ทรัพย์เชื่อสิ่งที่ควรเชื่อเป็นนายหน้าของทรัพย์

✿ ความกลัวต่อบาป สะดุ้งกลัวต่อบาป เป็นต้น ย่อมเป็นทรัพย์แต่ละขุมแล้ว

✿ การทรงจำธรรม การบริจาคทาน การทรงปัญญา เหล่านี้ เป็นอริยทรัพย์ภายใน ทั้งนั้น

✿ ผู้ไม่นอนใจในสังสารวัฏ ก็คือผู้แสวงหาทางข้ามโอฆะ โยคะ อาสวะอยู่ในตัวแล้วแล

✿ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นของธรรมดาทุกข์ พ้นจากสิ่งเหล่านี้แล้วเป็นธรรมดาสุข

✿ ใด ๆ ในโลกล้วนอนิจจัง ทุกขังอนัตตา อย่าสงสัยเลยนา ทั้งอดีตอนาคต

✿ นอนหลับกรนเป็นกังวลพักผ่อนกาย ถ้าหลับหลายตื่นใหญ่ ๆ ก็มักจะขี้เกียจแท้ ๆ

✿ จะชนะชั่วได้ตอนไหน ๆ ก็เพราะทำดีตอนนั้น ๆ ไม่แอบกินในฝัน หมั่นทำงานอันไม่มีโทษ

✿ นักโทษแก่ นักโทษเจ็บ นักโทษตาย ก็คือสรรพโลกทั้งหลายเรานี้เอง ไม่อื่นไกลเลย

✿ ให้ธรรมเป็นทานชนะธรรมทั้งปวง เป็นห่วงบุตรธิดา เกรงว่าจะไม่ปฏิบัติชอบธรรม

✿ พระบรมศาสดาหาขุมทรัพย์ให้พระ-ราหุล เพื่อไม่ให้หมุนไปทางโลกียะเกลือกกลั้ว

✿ ตัวเราอยู่ที่ใดโดยแท้ ก็คือใจนั้นแลที่ถูกสมมุติตามเป็นจริง ไม่วิ่งหาทางอื่น

❁ ใจเป็นตัวสมมุติดั้งเดิม แต่มาใส่ชื่อเติมว่า ตา หู จมูก ลิ้น กาย ณ ภายหลัง

❁ สมมุติและวิมุติมิได้เป็นสงครามกัน ใจไม่รู้เท่าทันใจ ใจก็เป็นสงครามตนต่างหาก

❁ อัตตาอนัตตาไม่ได้ทะเลาะกัน เมื่อไม่รู้เท่าปฏิบัติทัน อัตตาอนัตตาก็มีปัญหามาก

❁ นานาธาตุ นานาธรรม นานาขันธ์ ก็ย่นเข้ากันได้ ไม่สร้างปัญหาเพราะปัญญาแก่กล้า

❁ อัตตาอนัตตาฝ่ายบาปเป็นฝ่ายให้เว้นคือ "ตัวสมุทัย" อัตตาอนัตตาเป็นฝ่ายบุญเป็นฝ่ายควรเจริญ ทำให้เกิดให้มีขึ้นในขันธสันดาน คือ "มรรค" อัตตาอนัตตาฝ่ายนิโรธ (ไม่ใช่นิโรธสมาบัติ) เป็นฝ่ายทำให้

แจ้ง เมื่อแจ้งแล้วก็ขับมืดไปเร็วพลันทันเวลา (เหมือนกับลืมตา ขับมืด แต่ไม่ขบถมืดคืนเหมือนตาหลับ)

✿ ย่นธรรมทั้งหลายของพระพุทธ-ศาสนาลงมาพร้อมกับลมออก-เข้า ทรงสติเฝ้าจ้องมองอยู่จะได้รู้อู่ของพระธรรมมาคำนึง จะสามารถทรงใจอันพอพึง ไม่กล่าวตู่ตนตู่ใจว่าไร้สาระ

✿ ผู้ไม่รักใคร่ปฏิบัติใจ ปฏิบัติธรรมในปัจจุบันพร้อมกับลมออก-เข้าแล้ว ก็ไม่พ้นความคลางแคลง แสวงหาดอกไม้มาบูชาเสริมความสงสัยของตัวให้ทวีขึ้น......วิชาท้อแท้

✿ ผู้รู้ในปัจจุบันเบื้องต้น ในทางที่ชอบคือสัมมาทิฏฐิเป็นหัวหน้า สัมมาอื่น ๆ มี

ดาษดื่นแปดข้อก็อยู่ในวงแขนของสัมมาเบื้องต้น ไม่ต้องไปค้นหาให้ฟุ้งซ่าน จะเป็นสะพานชักให้หลง ทรงอำนาจ ไม่สามารถก้าวขึ้นสู่ใจสูงธรรมสูงได้

❁ ผู้รู้ทั้ง ๓ กาล ถ้าจะว่าในธรรมชั้นสูงใจชั้นสูงแล้ว มีผู้ไปยึดถือเอาเป็นตัวเป็นตนเราเขาสัตว์บุคคลแล้ว แม้ประเดี๋ยวเดียว ก็เกิดเป็นกรรมวิบาก พร้อมทั้งเหตุผลวนเวียนกันอยู่โดยไม่รู้ตัวนั่นนี่ นั้นนี้ คือ ภพชาติอันละเอียดที่สัมปยุตกันอยู่ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน อันละเอียดก็ว่าได้ไม่มีผิด เพราะสิ่งเหล่านี้เกิดดับเร็ว มีความละเอียดประณีตมาก ยากที่จะตามรู้ได้ให้ทันท่วงที ถ้าไม่ทรงอานาปานสติให้ชำนิชำนาญแล้ว พระอาจารย์รูปใด ๆ จะมาเทศน์ให้ ก็ฟังไม่ออกบอกตน

ไม่ถูก บางท่านติดอยู่เพียงลมละเอียด ที่เข้าเบาเหมือนสำลีและนุ่นแล้ว ลมก็หายเงียบไป (ใจดวงเดียวมีแต่รู้อยู่) ก็แอบติดอยู่แต่ความสงบ ภพชาติอันละเอียด เมื่อหมดกำลังก็ถอนออกมา (อนิจจังอันละเอียด)

บางคราวเสนาสนะภายนอกไม่สงบ ธาตุขันธ์วิกลวิกาลเข้ากันไม่ได้แบบเดิมก็กล่าวตู่โทษภายนอกไปสารพัด (ตนไม่ชัดในไตรลักษณ์ให้ประจักษ์แจ้ง) แท้จริงแล้วไตรลักษณ์เป็นศาลยุติธรรม ทั้งไต่สวนทั้งตัดสินอยู่ในตัว เพราะสติและปัญญามีความสมดุลย์กันแบบกลมกลืนสามัคคีไม่มีอันใดก่อนอันใดหลัง ไม่เหมือนของหยาบ ๆ หาบหนัก ๆ ภายนอก พระธรรมฝ่ายปัจจัตตังเป็นศาลธรรมะอันละเอียดอ่อนยิ่ง ไม่มีสิ่งหนึ่งประการใดเปรียบเทียบได้ (จึงได้เป็น

กรรมสิทธิ์กับบรรดาท่านผู้ได้ผู้เห็นและผู้รู้ต่างจากชาวโลกที่แสวงหาชื่อเสียงกันด้วยเงินตรา)อยากเห็นพระอริยเจ้าชั้นหนึ่ง สอง สาม สี่ ตนต้องมีต้องเป็นเสียก่อนจึงจะเห็นได้

เพียรเผาป่าภายนอกเพราะหวังปลูกพืชผล เพียรเผากิเลสภายในเพื่อไปนิพพาน อยู่ในโลกสังสารวัฏมานานนม เหตุที่สังคมกับกิเลส รีบฟังเทศน์ที่กาย วาจา ใจ ภายในจะเห็นแจ้งประจักษ์ใจ ไม่ได้รบกวนชวนถามท่านผู้อื่น ปัญหามีดาษดื่นก็จะค่อยเบาลง จะได้ปลงพระปัญญาญาณลงสู่พระไตรลักษณ์ เห็นแจ้งประจักษ์ในขันธสันดาน ใจจงปลงภาระสะสางจิตใจอันเป็นตัวมหาเหตุ ประเทศของใจมันไม่มีที่สุดที่สิ้นได้ ความสุดสิ้น

ได้ก็คือใจไม่มีอุปาทาน ไม่มีใครมายืนกราน ว่าของกูของกูของกา ผู้รู้ไม่มีท่านผู้ใดไป ยึดไปถือเอาเป็นเจ้าของ ข้ามห้วงทะเลหลง ไปแล้วริบหรี่ ริบหรี่ ฯลฯ

✿ ข้ออื่นยังมีอยู่อีก ถ้าชาวโลกพอใจ ปฏิบัติธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา น้อมเข้ามาหาหัวใจตนแล้ว แม้จะตีความหมายของพระพุทธศาสนาต่างกันไปบ้างเล็กน้อยก็ตาม แต่ก็คงพอลงเอยกันได้ ไม่ถึงกับคำว่าเข้ากันไม่ติดเสียเลย จะมีการอนุโลมตามวาสนาบารมีที่สร้างมาแก่อ่อนกว่ากัน มีวันจะลงเอยกันได้ในอนาคต แต่หลักเหตุผลเป็นของสำคัญมากแท้ ๆ ถ้าเหตุผลไปทางโลกียวิสัย จะไปบัญญัติเอาแบบขี้โกงดื้อ ๆ ว่า โลกุตตระ ก็ย่อมเป็นไปไม่ได้ เพราะ

บัญญัตินั้นเป็นอัตตาธิปไตย และโลกาธิปไตย ต้องเป็นธรรมาธิปไตย ไม่ปีนเกลียวธรรม จึงปราศจากอคติทั้งสี่ เหมือนช่างก่อสร้าง อาศัยดิ่งและระดับน้ำ เป็นต้น แม้ไม้เมตร ไม้เซนติเมตร เครื่องวัดตวงก็ต้องถูกแบบ เป็นธรรม ไม่ฉ้อไม่คดโกงอันใดเลย มีขอบเขต

อนึ่ง ท่านผู้ใด ๆ ก็ดี จะดีเด่นและโด่งดังสักเพียงไรก็ตาม จะสามารถอยู่เหนือเหตุ เหนือผล เหนือกรรมและผลของกรรมไม่ได้ *"เว้นไว้แต่พระอรหันต์จำพวกเดียวเท่านั้น"* ต่ำกว่านี้ลงมาแล้ว ไม่ต้องอวดดีในกรณีย์นี้ เลยอนิจจาเอ๋ย ทำอะไร ๆ ในส่วนกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ไม่เลือกเฟ้นแยบคาย ให้ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธศาสนาแล้ว พลาดแล้วแก้ยาก ที่จะแก้ไขได้ก็คล้าย

กับพลาดแบบหงายหลังตีลงพื้น ทำอะไรไม่มองดูคำสอนของพระองค์แล้ว คล้าย ๆ กับคนตาบอด แว่นส่องทาง แว่นดวงใจก็คือคำสอนของพระองค์ ที่ทรงพระบัญญัติยัดลงที่ใจแต่ละท่านแต่ละคนอันมีขอบเขต ไม่ใช่เลยเถิดเอาตามใจของท่านผู้มีกิเลสเป็นนายหน้า กลืนทั้งก้าง ทั้งกระดูก ทั้งยาพิษ

ผู้ที่ไม่เคารพรักเลื่อมใสปฏิบัติพระพุทธศาสนาเพื่อพ้นทุกข์จริง ๆ ด้วยเจตนาแท้ ๆ แล้ว แต่เอาพุทธศาสนาเป็นโล่อ้างพอได้มีอำนาจเพื่อลาภยศและอามิส บางทีท่านผู้นั้นก็ยังอ่อนอยู่มาก และท่านผู้นั้นก็รู้ตัวอยู่ว่า เรามีเจตนาขี้เท็จแปลงมายา เป็นกาฝากแอบเอาขนนกยูงมาเป็นขนกาแทน มิหนำซ้ำตัวของกาเล่า ก็ร้องประกาศว่า กา กา กา กา อยู่นั่นเอง

คนโดยมากก็มักจะเอาพระพุทธศาสนาเป็นโล่ต่าง ๆ นานามาก เช่น บางพวกบางบุคคลไปเที่ยวหาซื้อ หาแผ่ หาขอ หาเรี่ยไร ฯลฯ แล้วอ้างว่าจะเอาไปบำรุงและก่อสร้างหรือทำประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาแบบนั้นแบบนี้ บางท่านผู้วางแผนหลบไม่ทันก็ให้แก้รำคาญไปบ้าง บางท่านก็ไม่ให้เสียเลย เรื่องเหล่านี้ย่อมมีในโลกอยู่ไม่ขาด มันต้องขึ้นอยู่กับผู้มีตาปัญญาสูงจึงจะรู้ได้ เพราะโลกมีทั้งของควรและไม่ควร ของดีก็มีไว้สำหรับผู้ใจสูงธรรมสูงจะบริโภคใช้สอยสะดวก คล้ายกับมูตรคูถก็เป็นของทิพย์แมลงวัน เกษรดอกไม้ก็เป็นของทิพย์ของแมลงภู่และผึ้ง โลกทิพย์ ธรรมทิพย์ ใจทิพย์ เหตุทิพย์ พืชทิพย์ ผลทิพย์ กรรมทิพย์ ผลของกรรมทิพย์ ก็มีความหมายอันเดียวกัน ต่างกัน

แต่คำชื่อ เหมือนกันด้วยความหมายและรสชาติ

คำสั่งและคำสอนของพระพุทธศาสนานี้ ที่ทรงสั่งสอนลงในใจของเทวดา มาร พรหม และมนุษย์ เป็นต้นเหล่านี้ เป็นมหาทรัพย์สินภายในอันทรงพระมหาคุณค่าไม่มีประมาณได้ เป็นมรดกของสรรพไตรโลกธาตุ ไม่ขาดไม่เขินไม่เกินพอดีมีขอบเขต แต่ชาวโลกบางบุคคลบางพวกบางคณะ วาสนาหิ่งห้อยต่ำต้อยไม่สมฐานะของพระพุทธศาสนา กรรมนิยม กรรมบันดาล เหมือนไก่แจ้เห็นพลอยในขณะที่คุ้ยเขี่ย ก็พูดเปรย ๆ ขึ้นว่า "ถ้าเจ้าของของเจ้ามาพบเจ้าเข้าเช่นนี้ เขาคงเก็บเจ้าไปฝังไว้ในหัวแหวนตามเดิม นี่เจ้าไม่มีประโยชน์อะไรกับเราเลย สู้แต่

ข้าวสุกข้าวสารเมล็ดเดียวก็ไม่ได้" ว่าแล้วก็คุ้ยเขี่ยไปในแปลงอื่น ๆ ไม่อาลัย

ในเรื่องนี้ก็คงสอนให้รู้ว่า ของที่ดีย่อมมีประโยชน์แก่ท่านผู้รู้จักใช้ ถ้าไม่รู้จักใช้แล้วก็หาประโยชน์แก่ผู้นั้นไม่ได้ฯ ฉันใดก็ดี เมื่อเกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้ว ก็ไม่รู้จักของดี และก็ไม่รู้จักปฏิบัติใช้เลย ก็เลยไปยินดีในลัทธิอื่น ๆ คล้ายกับไก่กับพลอยดังกล่าวแล้วนั้นเอง (ก็เลยคุ้ยเขี่ยไปในแปลงอื่น ๆ ถือลัทธิอื่น ๆ)

❁ วัดก็ต้องเป็นวัด อย่าไปจัดเป็นสนามเลข มาผูกเอาเลขก็ไม่ผิดกับเขกหัวพระ กับเอาขี้มาทาสำนัก ซึ่งเป็นแนวความคิดที่เหยียบย่ำทำลายพระศาสนา และดูหมิ่นปฏิปทาของสำนัก ก็มีความหมายอันเดียวกันนั้นแล ฯ

❁ การเอาอบายมุขมาคลุกเคล้ามอมเมาในพระพุทธศาสนา กับการสร้างมหาอเวจีมหานรก ก็มีความหมายอันเดียวกัน ฯ

❁ อบายมุขทุกประเภทกับโลกาวินาศ ก็มีความหมายอันเดียวกัน อบายมุขทุกประเภทกับมนุษย์วิบัติ สวรรค์วิบัติ พรหมวิบัติ นิพพานวิบัติ ก็มีความหมายอันเดียวกัน ฯ

❁ ส่งเสริมอบายมุข กับส่งเสริมให้คนปีนเกลียวออกนอกพระพุทธศาสนา ก็มีความหมายอันเดียวกัน ฯ

❁ ผู้มองไม่เห็นโทษในอบายมุข จะเป็นผู้ถึงไตรสรณคมน์แท้ย่อมเป็นไม่ได้ ฟ้าขาวดาวสว่างไม่มีเมฆหมอก แต่มองไม่เห็นดวงดาว จะเห็นพระจันทร์พระอาทิตย์ได้อย่างไร ผู้ไม่ถึงไตรสรณคมน์ก็อย่างนั้น อนิจจาเอ๋ย ฯ

❁ บางท่านอ่านแล้วนึกโกรธ จงเอาโกรธแบกไปขายให้พระนิพพานฯ ในโลกนี้มันเต็มแล้วขายไม่ออกฯ

❁ พระนิพพานดับจากสิ่งเหล่านี้ไปแล้ว ไม่ควรเอามากล่าวตู่เลย ฯ

หลวงพ่อ หลวงตา หรือหลวงปู่หล้า เขมปตฺโต...

มุ่งดีอย่าได้มีเวรภัยเทอญ

❁ ศรัทธาธรรมทรงค่าล้ำนำมามากมาย มูลมอง ศรัทธาหวยป่วยเวลาทั้งผู้มาและผู้รับ เป็นอัปมงคลอาภัพทั้งผู้รับและผู้มาสู่ ผู้ใจสูงแลดูพิจารณาถอย ศรัทธาแล ฯ (แต่พระ-ขีณาสพท่านพ้นไปแล้ว)

❁ กองศรัทธาแจกธรรมหลวงปู่หล้า ❁

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒-๒๕๓๕ ได้มีคณะศรัทธาจากที่ต่าง ๆ เดินทางมากราบนมัสการและฟังธรรมของหลวงปู่หล้า เขมปตฺโต ที่วัดบรรพตคีรี (ภูจ้อก้อ) หมู่บ้านแวง ต. หนองสูงใต้ กิ่งอำเภอ หนองสูง จ.มุกดาหาร เป็นจำนวนมาก และหลังจากฟังธรรมแล้วก็จะได้รับแจกหนังสือธรรมะจากองค์หลวงปู่ทุกคน เมื่อรับหนังสือแล้วก็มักจะขอร่วมบริจาคถวายเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์หนังสือกับองค์หลวงปู่ แม้จะทราบดีว่าเป็นกุศลเจตนาอันบริสุทธิ์ แต่องค์ท่านไม่สามารถรับกุศลศรัทธาของผู้ร่วมบุญได้ เพราะไม่ตรงกับเจตนารมย์ และไม่สอดคล้องกับปฏิปทาในองค์ท่าน นอกจากนั้นก็ยังมีชาวพุทธจากจังหวัดต่าง ๆ ทั้งใกล้และไกล

เขียนจดหมายมายังองค์หลวงปู่เพื่อขอรับหนังสือธรรมะสุดแต่องค์หลวงปู่จะเมตตาจัดส่งให้บ้าง หรือแจ้งความจำนงไปยังโรงพิมพ์เพื่อขอจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเพิ่มเติมบ้าง ทำให้คณะศิษย์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแผ่ธรรมะ และภาระในการจัดส่งหนังสือไปยังผู้มีใจใฝ่ธรรมทั้งหลาย จึงได้ดำริจัดตั้ง *"กองศรัทธาแจกธรรมหลวงปู่หล้า"* ขึ้น เพื่อน้อมถวายเป็นกตัญญูกตเวทิตาคุณแด่องค์หลวงปู่ อีกทั้งเป็นการแบ่งเบาภาระของพระภิกษุสามเณรบ้าง ซึ่งจะได้มีเวลาปฏิบัติธรรมตามปฏิปทาอันงดงามของพ่อแม่ครูบาอาจารย์ด้วย ดังนั้นในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๕ คณะศิษย์จึงได้กราบเรียนถึงการจัดตั้ง *"กองศรัทธาแจกธรรมหลวงปู่หล้า"* ให้องค์หลวงปู่ได้ทราบกุศลเจตนาดังกล่าว องค์ท่านก็อนุโมทนากับคณะศิษย์ทั้งหลาย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อดำเนินการจัดทำสื่อธรรมเทศนาที่ตรงกับปฏิปทาของวงค์หลวงปู่

๒. เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมอันบริสุทธิ์แห่งองค์หลวงปู่

๓. เพื่อรวบรวมกุศลเจตนาในการจัดทำสื่อธรรมเทศนาให้เป็นประโยชน์ และคุ้มค่ากับกุศลศรัทธาของญาติโยมทั้งหลาย แล้วนำถวายองค์หลวงปู่แจกเป็นธรรมทานต่อไป

๔. เพื่อเป็นหน่วยกลางในการติดต่อกับญาติโยมที่เกี่ยวข้องกับสื่อธรรมะในองค์หลวงปู่

๕. เพื่อรักษาไว้ซึ่งแนวทางปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบต่อไป

กรรมการที่ปรึกษา

พระสุขเกษม	ยสวฑฺฒโน
พระวิสัย	คุณวิสโย

คณะกรรมการ

นายสมหมาย	สมทรัพย์	ประธานกรรมการ
นายบัญญัติ	สืบชมภู	รองประธานกรรมการ
นางปราณี	โพธิ์กลาง	กรรมการและเหรัญญิก
นางสุนันทา	มหาพันธุ์	กรรมการและเลขานุการ
นางสาวบุญสม	ครุฑทา	กรรมการ
นายวรงค์	ซึ้งจิตตวิสุทธิ	กรรมการ

สถานที่ตั้ง

"กองศรัทธาแจกธรรมหลวงปู่หล้า"
๑๗/๑๒ ถ.รอบเมือง
ต.ในเมือง
อ.เมือง
จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. (๐๔๓) ๕๑๓๘๕๘

พระนิพพานมิใช่ผู้รู้

เหมือนผู้รู้ไปจนไม่มีที่หมาย

พระหล้า เขมปตฺโต